

A photograph of a man in a wheelchair being supported by a woman. The man is wearing a light blue short-sleeved shirt, dark trousers, and glasses. The woman is wearing a black floral patterned top and black pants. They are outdoors on a paved path with green foliage in the background. The image is framed by a white curved border on the left and bottom.

Jaarverslag 2020

Een terugblik op
een bewogen jaar

MANTELZORG: GEWOON ÉN BIJZONDER

Jaarverslag MantelzorgNL 2020

Een terugblik op een bewogen jaar

24
Ledenraad
20 nieuwe leden

 Raad van Toezicht
6 toezichthouders
1 stagiaire
2 nieuwe leden

Innovatieprojecten

Mantelzorgondersteuning op Maat
NOV-trajecten
Stagebureau Informele Zorg
Mantelzorg Werkt!
Adviesteam Mantelzorg

Politiek

Lobby

Input verkiezingen 2021
Corona beleid VWS

Achterban
4.112 leden
428 organisaties

Interne organisatie

 1 bestuurder
35 vaste medewerkers
17 freelancers
28 vrijwilligers

Online GGZ-congres

"Bruggen slaan voor mantelzorgers GGZ"
30 oktober - meer dan 200 bezoekers

Mantelzorg in het nieuws

- NPO1, NOS Journaal en Kassa
- Radio 1, Stax & Toine
- Omroep Max, Meldpunt
- RTV Utrecht
- Artikelen in regionale kranten
- Artikel Volkskrant
- Diverse artikelen in tijdschriften

Samenleving

Mantelzorgpanel
Correspondentennetwerk
Ambassadeursnetwerk
Kennisnetwerk

10 november 2020

Dag van de Mantelzorg

MantelzorgNL en Covid-19

Ondersteuningsteam Mantelzorg **extra nieuwsbrieven**
De Zorgladder Mantelzorg 1e **Gesprekspartner VWS** op gebied Mantelzorg
Diverse **Signalen** afgegeven aan **Tweede Kamer**
extra media aandacht Corona gerelateerde webinars

Mantelzorglijn

6.249 mensen geholpen
Bereikbaar van 9 tot 17 uur

483

Juridische adviezen

Producten

Respijtwijzer **wegwijzer** hoe
combineer je werk en mantelzorg **e-learning**
studentenbegeleiders Hoger Onderwijs
Producten- en dienstenpalet voor **GGZ-**
mantelzorgers **Toolkit** huisartsen
STECR richtlijnen voor Arbodiensten

Uitgaven

 3 edities Magazines Mantelzorg
18 edities Magazines op maat (19.300 stuks)
Special Belastingaangifte 2020
Special Mantelzorgwoningen 2020
Special Wet langdurige zorg in thuissituatie

MantelzorgApp

MantelzorgCommunity

Website

541.111
bezoekers

23.354
downloads

Social media

 16.1k likes
 6.783 volgers
 1.487 volgers
 4.591 volgers

MantelzorgNL Advies

Respijtvoorziening
Beleid pré mantelzorgwoningen
Inkoop logeervoorziening
Behoeftetepeiling mantelzorg

**MantelzorgNL
Academie**

7 workshops
16 trainingen
3 webinars

**Week van de Jonge
Mantelzorg**

juni en oktober

2020
het jaar in
vogelvlucht

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Van het bestuur	7
Voorwoord.....	7
Jaarverslag 2020 MantelzorgNL	9
1. Inleiding.....	9
2. MantelzorgNL en Corona	9
2.1 De impact van de coronacrisis op MantelzorgNL	9
2.2 Extra activiteiten door de Coronacrisis	10
3. Vereniging MantelzorgNL	13
3.1 Mantelzorgers worden herkend en erkend	13
3.2 Mantelzorg is een vrije keuze	17
3.3 Ondersteuning van mantelzorgers in Nederland is van een goed niveau.....	23
3.4 Lokaal is er een krachtige ondersteuningsstructuur van ter zake kundige organisaties	27
Onze achterban: de leden van MantelzorgNL.....	28
4. Innovatieprojecten.....	29
5. Stichting MantelzorgNL	31
5.1 activiteiten stichting MantelzorgNL.....	31
5.2 Abonnementhouders van stichting MantelzorgNL	32
6. Governance.....	33
7. De Ledenraad van MantelzorgNL	35
8. De Raad van Toezicht van MantelzorgNL.....	37
9. De interne organisatie van MantelzorgNL	39
10. Tot slot	40

5 miljoen
het aantal
mantelzorgers
Nederland!

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van MantelzorgNL. Een terugblik op een veelbewogen en veelbesproken jaar. Een jaar dat, zowel in positieve als negatieve zin, zijn sporen duidelijk heeft nagelaten. Er is veel afgeschaald en uitgesteld. Mantelzorgers hebben het afgelopen jaar veel opgevangen. De Mantelzorglijn werd hierdoor platgebeld met vragen en uitingen van zorgen. De Coronacrisis heeft ook invloed gehad op de medewerkers van MantelzorgNL. Thuiswerken werd voor ons de norm en met kinderen in huis kan dat een uitdaging zijn. Er moest worden gewend aan het online overleggen. Het was ook wel even behelpen toen we met Teams begonnen te werken. Vooral als je gewend bent, zoals wij binnen MantelzorgNL, om samen creatief bezig te zijn. Door elkaar in de wandelgangen zowel te inspireren als te informeren. En dan zitten ook nog de gezellige praatjes bij de koffiemachine er even niet in. Verder heeft MantelzorgNL veel last gehad van het feit dat een deel van de activiteiten niet door kon gaan. Of dat het moest omgevormd naar een sterk aangepaste vorm. Zo zijn de verkiezingen van de nieuwe ledenraad en de verwelkoming van nieuwe leden op een andere manier georganiseerd, dan we met elkaar van tevoren hadden voorzien. Uiteindelijk hebben we ook hier een weg in gevonden.

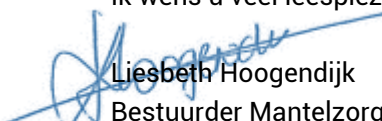
Gelukkig kende het afgelopen jaar ook zijn positieve kanten. Toen half maart de Coronacrisis echt doorbrak volgde al gauw een telefoontje van het Ministerie van VWS met het verzoek of MantelzorgNL dé partij wilde zijn waarmee alles rondom mantelzorg zou kunnen worden besproken en worden afgestemd. Het was het startsein van een bizarre periode waarin wij middenin het fenomeen 'crisismanagement' terecht kwamen. Dit was een ongelooflijk leerzame tijd, waarbij er een beroep werd gedaan op onze inventiviteit. In no-time werd de Mantelzorglijn uitgebreid en zijn er antwoorden geformuleerd op alle mantelzorgvragen rond Corona. Als onderdeel van de Richtlijn Mantelzorgondersteuning werd de Zorgladder ontwikkeld.

MantelzorgNL werd de vraagbaak en belangenbehartiger voor iedereen, inclusief het RIVM, de GGD, het Ministerie van VWS en de politiek. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd werd een mooie pleitbezorger van mantelzorgers door het gezamenlijke updategesprek dat we tweewekelijks hebben gehouden. Ook lokale organisaties voor mantelzorgondersteuning kwamen bij ons terecht voor advies en informatie.

Er kan worden gesteld dat MantelzorgNL in deze roerige tijden echt een positie heeft geclaimd. Eens te meer is aangetoond hoe belangrijk mantelzorgers zijn en dat er veel moet worden verbeterd in zowel de ondersteuning als de erkenning van deze vorm van zorg. Dat laatste gebeurt steeds meer. In 2020 hebben wij aan meer tafels dan ooit tevoren gezeten, waarbij er werd gevraagd naar ons advies en er is geluisterd naar onze inbreng. De alarmbel die we lieten rinkelen werd serieus genomen. Maar we zijn er nog lang niet, want niet alle mantelzorgers merken er in hun dagelijks leven veel van. Integendeel, zij hebben vooral het gevoel dat zij er maar al te vaak alleen voor staan. En hierin valt nog een wereld te winnen. Daarmee gaan we ook komend jaar weer voortvarend mee aan de slag!

In dit jaarverslag kunt u lezen dat er in 2020 heel veel werk is verzet, maar daarnaast is er ook nog enorm veel werk te doen. Beleid en praktijk: in 2020 waren het weerbarstige vrienden. En dat zal in 2021 niet anders zijn. Maar waar het bij MantelzorgNL niet aan ontbreekt is een fantastisch team dat zich elke dag inzet voor een prachtig toekomstbeeld: een mantelzorgvriendelijke samenleving.

Ik wens u veel leesplezier en nieuwe inzichten toe.

Liesbeth Hoogendijk
Bestuurder MantelzorgNL

Vijf van de zes
mantelzorgers
genieten van de
leuke momenten van
het zorgen!

1. Inleiding

MantelzorgNL is er voor iedereen die een mantelzorger is, een mantelzorger wordt of met mantelzorgers werkt. Wij staan nadrukkelijk voor verbinding met onze achterban en dit betekent dat MantelzorgNL de belangen van mantelzorgers behartigt en hen ondersteunt. Daar hoort een sterke relatie bij met organisaties en instellingen die voor hen belangrijk zijn. Sinds 2019 bestaat MantelzorgNL uit een vereniging en een stichting welke samen een personele unie vormen.

Met dit jaarverslag blikken we terug op het jaar 2020. De successen en uitdagingen van MantelzorgNL worden beschreven aan de hand van de volgende onderdelen:

- De activiteiten die de vereniging heeft ondernomen;
- De activiteiten die de stichting heeft ondernomen;
- Een paragraaf over Governance;
- Een verslag van de ledenraad van de vereniging;
- Een verslag van de Raad van Toezicht;
- Een paragraaf over de interne organisatie.

2. MantelzorgNL en Corona

In het eerste kwartaal van 2020 kreeg MantelzorgNL te maken met de gevolgen van het Coronavirus voor mantelzorgers. De essentie van MantelzorgNL als belangenbehartiger kwam in deze crisistijd nog nadrukkelijker naar boven. Door individuele mantelzorgers, lokale organisaties in het veld en vanuit "Den Haag", werd MantelzorgNL gedurende de crisis regelmatig gevraagd om haar inzichten, oordelen en antwoorden te geven op concrete vragen. In de interne organisatie heeft dit geleid tot nog meer focus en effectiviteit. Er werd sneller geschakeld en gewerkt aan datgene wat er moest gebeuren. Eens te meer werd duidelijk dat de organisatie en het werk wat MantelzorgNL doet echt belangrijk en nodig is.

2.1 De impact van de coronacrisis op MantelzorgNL

MantelzorgNL is op verzoek van het Ministerie van VWS aan het begin van de crisis de belangrijkste afstemmingspartner op het thema mantelzorg geworden. MantelzorgNL heeft gevraagd en ongevraagd input geleverd over de effecten van de crisismaatregelen voor mantelzorgers. Er is zeer regelmatig overleg geweest met het Ministerie. Gedurende de eerste fase lag de nadruk op het naar boven halen van signalen. Later, gedurende de tweede crisisperiode, lag de nadruk op het inrichten van structuren. Met als doel om de gevolgen voor mantelzorgers te beperken.

De Coronacrisis heeft geleid tot een toenemende belangstelling voor mantelzorg en zorgde ervoor dat het onder de aandacht kwam van het grote publiek. Hierdoor is er een groter beroep gedaan op MantelzorgNL door de pers en media. In 2020 zijn diverse collega's geïnterviewd voor verschillende kranten en tijdschriften. Daarnaast heeft de bestuurder haar opwachting gemaakt in diverse radio- en tv-programma's. De uitzending Kassa op NPO 1 van 31 oktober 2020 is met 1.224.000 kijkers heel goed bekeken. De uitzending werd met een 7,7 beoordeeld waardoor mantelzorg nog meer op de kaart is gezet.

2.2 Extra activiteiten door de Coronacrisis

Aan het begin van de crisis is op verzoek van het Ministerie van VWS een kort filmpje gemaakt. Hierin werden een aantal tips getoond over hoe je als mantelzorger hulp kunt krijgen tijdens de Coronacrisis. Gedurende de Coronacrisis heeft MantelzorgNL bij elke nieuwe ontwikkeling nieuwsbrieven uitgebracht. Deze nieuwsbrieven werden door organisaties en gemeenten gewaardeerd en de informatie is door hen gebruikt om o.a. mantelzorgers te ondersteunen. Door de nieuwsbrieven is de zichtbaarheid en de profilering van MantelzorgNL als dé vertegenwoordiger van mantelzorgers nog groter geworden. Gedurende de eerste lockdown is er regelmatig telefonisch contact geweest met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Deze heeft input opgehaald voor haar rapportages. Na de eerste lockdown was er maandelijks contact en dat is ook in 2021 het geval.

De Zorgladder Mantelzorg

MantelzorgNL heeft in maart 2020 in overleg met het Ministerie van VWS en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) de Zorgladder Mantelzorg ontwikkeld. De Zorgladder geeft aan voor welke hulp iemand in aanmerking komt en wie verantwoordelijk is voor deze hulp. De Zorgladder is onderdeel van een richtlijn voor ondersteuning van mantelzorgers in de crisistijd en is daarmee leidend beleid geworden.

Aandacht voor mantelzorgers in Tweede Kamer

Op basis van signalen heeft MantelzorgNL regelmatig aandacht gevraagd voor het effect van de Coronamaatregelen op mantelzorgers en hun situatie. Samen met Patiëntenfederatie, Alzheimer Nederland, Ieder(in) en KBO-PCOB, heeft MantelzorgNL een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over het 'afschalen' van verzorging en verpleging die bij mensen thuis plaatsvinden. In april is er gepleit voor het testen en beschikbaar stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen voor mantelzorgers. MantelzorgNL heeft zich in dezelfde periode ingezet voor een bezoeksregeling voor mantelzorgers van wie hun naaste in een verpleeghuis zit. In aanloop naar het Kamerdebat over care van 15 juni 2020, heeft MantelzorgNL een brief gestuurd naar de Kamerleden, waarin er aandacht werd gevraagd voor De Zorgladder en respijtzorg.

In november heeft MantelzorgNL haar zorgen geuit over de toenemende druk op mantelzorgers. Er is aandacht gevraagd voor hun positie om te voorkomen dat zij degenen zijn die de ontstane tekorten, net als in de eerste golf, weer moesten opvangen. Ook wat betreft het vaccineren is MantelzorgNL achter de schermen voortdurend in gesprek geweest met het Ministerie van VWS, om uiteindelijk ook mantelzorgers zo snel en efficiënt mogelijk gevaccineerd te kunnen krijgen.

De resultaten van de inspanningen van MantelzorgNL gedurende de crisis

Alle inspanningen van MantelzorgNL hebben ertoe geleid dat de hele Tweede Kamer ingestemd heeft met de plannen van D66 en 50Plus om mantelzorgers tijdens de Coronacrisis, en ook daarna, beter te ondersteunen. Dit betekent onder meer dat er geld voor vrijgemaakt voor het volgende:

- Een mantelzorgtest (hierdoor kan men sneller de weg vinden naar de juiste ondersteuning)
- Een mantelzorgverklaring
- Respijtzorg voor degenen die zorgen voor hun naasten met dementie
- Helpdesk vastgelopen mantelzorgers

Aandacht voor mantelzorgers in de media

MantelzorgNL heeft veel publiciteit gegenereerd op televisie en in de kranten over de situatie van de mantelzorger tijdens de Coronacrisis. Door deze situatie is er een verandering gekomen in de wijze waarop en de frequentie waarmee wij aanwezig zijn in de media. Daar waar voorheen actief opgekomen werd voor de belangen van mantelzorgers, werd MantelzorgNL in de crisistijd veel meer gezien als een betrouwbare informatiebron. Eind september zijn de resultaten van het onderzoek onder het Nationaal Mantelzorgpanel "Corona, geleerde lessen", gepubliceerd. Hierin is de samenwerking gezocht met het NOS-journaal en Omroep Max. Daarnaast heeft de bestuurder, Liesbeth Hoogendijk, in verschillende radio- en tv-programma's aandacht gevraagd voor de positie van mantelzorgers.

Onderzoek naar de gevolgen van maatregelen voor naaste(n) van mensen met verstandelijke beperking.

Eind september 2020 is het door ZonMW gefinancierd project "Zorgen en zwaaien" van start gegaan. MantelzorgNL fungeert in dit project als belanghebbende. Doel van het onderzoek is om te monitoren wat de gevolgen van de coronamaatregelen zijn voor de naaste(n) van mensen met een verstandelijke beperking. Het onderzoek loopt tot medio 2021.

Ondersteuningsteam Mantelzorg (OTM)

Vanuit het programma Samen Sterk voor Mantelzorg is MantelzorgNL, samen met Movisie en het Ministerie van VWS eind 2020 gestart met het ondersteuningsteam mantelzorg (OTM). Het OTM heeft als opdracht om gemeenten te adviseren over mantelzorg en richt zich op vragen die betrekking hebben op de thema's: respijtzorg, het betrekken mantelzorgers bij beleid en samenwerking en versterking van het lokale netwerk van mantelzorgondersteunende organisaties.

Afstemming met het Ministerie van VWS

Tijdens de Coronacrisis zijn door het Ministerie van VWS een aantal overleggen ingevoerd waaraan MantelzorgNL heeft deelgenomen. De belangrijkste daarvan was het tweewekelijkse overleg "Patiëntenorganisaties ouderen". Gedurende de periode waarin de Coronamaatregelen werden afgeschaald, zijn een aantal nieuwe overleggen gestart. Naast de regelmatige overlegmomenten met het Ministerie van VWS, patiëntenorganisaties en de Directie Maatschappelijke Ondersteuning DMO, heeft MantelzorgNL ook deelgenomen aan overleggen rondom geleerde lessen, mensen met een kwetsbare gezondheid en de bezoeksregeling Verpleeghuizen.

De jonge mantelzorger en Corona

In samenwerking met partners uit de Strategische Alliantie Jonge Mantelzorg is er een website ontwikkeld speciaal voor jonge mantelzorgers in de Coronatijd. Hierop zijn tips geplaatst door en voor jonge mantelzorgers. Ook is er een bewustwordingsvideo gemaakt en er is een enquête gehouden onder jonge mantelzorgers. In juni was de Week van de Jonge Mantelzorger. Vanwege de Coronamaatregelen vonden de activiteiten vooral online plaats. Van 5 tot en met 11 oktober is er wederom aandacht gevraagd voor jonge mantelzorgers. In deze week zijn volop activiteiten georganiseerd in het hele land door lokale steunpunten, MEE-afdelingen, GGD- en GGZ-organisaties.

A photograph showing a caregiver in a blue denim jacket and dark pants assisting an elderly woman with white hair and glasses. The caregiver is standing and holding a brown hat, while the elderly woman is seated in a red chair. In the background, there is a tall wooden bookshelf filled with books, a telephone, and other household items. The scene is set in a well-lit room with a tiled floor. The image is framed by a white circular border.

970.000
mantelzorgers
geven meer dan 8
uur per week hulp!

3. Vereniging MantelzorgNL

Zoals ieder jaar legt MantelzorgNL het meerjarenbeleidsplan en het daarvan afgeleide Jaarplan ter goedkeuring voor aan de ledenraad. Het meerjarenbeleidsplan en het jaarplan 2020 zijn door de ledenraad goedgekeurd en door de bestuurder vastgesteld. Het Jaarplan 2020 voor de vereniging is opgebouwd langs vier programmalijnen waarlangs MantelzorgNL haar lange termijn doelen wil realiseren.

De vier programmalijnen zijn achtereenvolgens:

- 1) Mantelzorgers worden herkend en erkend;
- 2) Mantelzorg is een vrije keuze;
- 3) Ondersteuning van mantelzorgers is van een goed niveau;
- 4) Lokaal is er sprake van een krachtige ondersteuningsstructuur van ter zake kundige organisaties.

3.1 Mantelzorgers worden herkend en erkend

MantelzorgNL wil niet alleen bereiken dat de mantelzorgers zichzelf herkent als mantelzorgers. Maar ook dat de samenleving hem of haar als mantelzorgers herkent en zijn of haar bijdrage aan de kwaliteit van onze samenleving erkent én waardeert. MantelzorgNL heeft in 2020 diverse inspanningen geleverd o.a. door de maatschappelijke plaats, rol, functie en waarde van mantelzorg te verwoorden en hierover te communiceren. Verder heeft MantelzorgNL in het verslagjaar meegewerkt aan het programma "Langer thuis". Met dit programma richt de overheid zich specifiek op steeds groter wordende groep ouderen die zelfstandig thuis wonen. Ook heeft MantelzorgNL in 2020 bijgedragen aan de vervolgcampagne "Voorbereiden op mantelzorg" en heeft zij de "Dag van de mantelzorg" en de "Week van de jonge mantelzorgers" gefaciliteerd. MantelzorgNL heeft in het verslagjaar gewerkt aan het toekomstig bestendig maken van mantelzorgwaardering en heeft continu pers- en media-aandacht gegenereerd.

Mantelzorgwaardering

Gemeenten hebben sinds 2015 een wettelijke taak om mantelzorgers te ondersteunen en te waarderen. Jaarlijks ontvangen zij budget voor het uitvoeren van hun wettelijke taken in het sociaal domein. Gemeenten bepalen zelf de verdeling van deze budgetten. De budgetten voor mantelzorgondersteuning en -waardering zijn inmiddels niet meer geoormerkt. MantelzorgNL heeft in 2020 daarom een overzicht op de website gepubliceerd met een richtlijn voor het budget dat binnen iedere gemeente beschikbaar is. Verreweg de meeste gemeenten hebben hun mantelzorgers op of rondom de Dag van de mantelzorg, gewaardeerd.

Nieuwjaarssymposium

MantelzorgNL is 2020 begonnen met een drukbezochte en inspirerende nieuwjaarsbijeenkomst op 8 januari. Het thema van de bijeenkomst was 'waarden en voorwaarden van mantelzorg'. Aan de hand van minidocumentaires spraken bijzonder hoogleraar Alice de Boer over 'Mantelzorgpuzzels', hoogleraar Job van Exel over het waarderen van mantelzorg en bestuurder Liesbeth Hoogendijk over ruimte voor mantelzorg.

Website

Mede door de Coronacrisis is de website van MantelzorgNL in 2020 veel meer bezocht dan voorheen. De pagina's over Corona op de website scoorden veel verkeer. De pagina voor mantelzorgers over het Coronavirus was met 15.222 paginaweergaven in het 1^e kwartaal de meest bezochte pagina na de homepage. Deze pagina is de 2^e week van maart de lucht in gegaan en was na twee weken de meest bezochte pagina. Vonden er in 2019 ruim 281.500 bezoeken plaats aan de website van MantelzorgNL: in 2020 waren er maar liefst 541.111 unieke bezoekers. De piek lag in het 4^e kwartaal van 2020 toen het aantal bezoekers 228.239 bedroeg. Deze piek kwam met name doordat in het televisiespotje "Deel je zorg" de website van MantelzorgNL werd genoemd. In het begin van het 3^e kwartaal is de nieuwe website van MantelzorgNL opgeleverd. Op de website zijn diverse nieuwe pagina's aangemaakt (FAQ's voor mantelzorgers, mantelzorgondersteunende organisatie en gemeenten, diverse artikelen, blogs en de Zorgladder). Daarnaast is er duidelijk onderscheidt aangebracht tussen informatie voor mantelzorgers en informatie voor professionals.

Social media

MantelzorgNL heeft gedurende de Coronacrisis zeer actief gecommuniceerd via Facebook, Twitter, Instagram, YouTube en LinkedIn. Via social media heeft MantelzorgNL een grote hoeveelheid mantelzorgers bereikt. Een succesvolle 'take-over' op het Instagram-account van MantelzorgNL heeft in het 1e kwartaal van 2020 voor een flinke boost gezorgd ten opzichte van het kwartaal ervoor. Het aantal volgers nam sterk toe en het aantal reacties en likes op berichten lag fors hoger. Met een take-over neemt een mantelzorgster voor één week het Instagram account van MantelzorgNL over en geeft een inkijkje in zijn of haar dagelijkse leven. Het LinkedIn-account van MantelzorgNL heeft over 2020 erg goed gescoord als het gaat om nieuwe volgers.

Pers- en mediabeleid

In 2020 was MantelzorgNL als spreekbuis van mantelzorgers veelvuldig in de media. Gedurende de Coronacrisis heeft zij meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de stand van zaken van de ondersteuning van mantelzorgers. MantelzorgNL is daarop ook door de media meer dan gemiddeld bevraagd. In de eerste helft van het verslagjaar lag de hoeveelheid publicaties al ruimschoots boven het aantal media acties van heel 2019. De week van de jonge mantelzorgster heeft in juni veel media-aandacht gehad. Dit was ook de start van de landelijke campagne "Deel je zorg". In september heeft Mantelzorg het onderzoek "Corona, geleerde lessen" naar buiten gebracht. Hierin is de samenwerking met NOS-journaal en het programma Meldpunt van Omroep Max gezocht. Al met al kan gesteld worden dat MantelzorgNL in 2020 meer vanuit de beschouwende kant de media heeft opgezocht en vooral aandacht heeft gegeven aan de verhalen en ervaringen van mantelzorgers.

Magazine De Mantelzorger

Het magazine De Mantelzorger is in 2020 drie keer verschenen. In het magazine komen diverse onderwerpen rondom het thema mantelzorg aan bod. In het 1^e kwartaal verscheen De Mantelzorger met als thema het samenspel tussen de mantelzorger en de hulpverleners. De editie van april 2020 was geheel gewijd aan mantelzorg en Corona. De oktobereditie van het magazine stond in het teken van mantelzorgwaardering vanwege de "Dag van de mantelzorg" op 10 november 2020. Eind 2020 is besloten om het magazine een totale make-over te geven. Daarbij hoort ook een nieuwe naam: MantelKracht.

Nadat in 2019 de voorbereidingen zijn getroffen voor het Magazine op Maat, is hieraan in het verslagjaar echt werk van gemaakt. Organisaties kunnen het magazine in hun eigen huisstijl, met hun eigen logo en lokale informatie laten bedrukken. Door hiervan gebruik te maken, krijgen zij daarbij begeleiding gedurende het gehele traject. In het najaar zijn maar liefst 18.200 magazines in een eigen jasje in het land verspreid.

Bestuurlijk akkoord "samen sterk voor mantelzorg"

Op initiatief van MantelzorgNL en het Ministerie van VWS hebben gemeenten, werkgevers en zorgverzekeraars in 2020 gezamenlijk de schouders gezet onder het verbeteren van ondersteuning van mantelzorgers. In het verslagjaar is er opgeschaald naar een landelijke aanpak mantelzorg die in samenspraak met VNG, MantelzorgNL, ZN en VNO/NCW tot stand is gebracht. In oktober heeft er bestuurlijk overleg plaatsgevonden waarin "samen sterk voor mantelzorg" is gelanceerd. Hiermee wordt gericht op vroegtijdige ondersteuning van mantelzorgers in Nederland en wordt er benadrukt dat bij het bieden van ondersteuning het belangrijk is om de hulpvraag van de mantelzorger centraal te stellen. Deze hulpvraag is gericht op acht vraaggebieden te weten:

- 1) informatie
- 2) advies en begeleiding
- 3) emotionele steun
- 4) educatie
- 5) praktische hulp
- 6) respijtzorg
- 7) financiële tegemoetkoming
- 8) materiële hulp.

Onderdeel van het bestuurlijk akkoord is ook 'Werk & Mantelzorg'. Dit programma is verlengd en er is een convenant gesloten met VNO-NCW. Voortvloeiend uit het bestuurlijk overleg is er een adviesteam geformeerd dat gemeenten kan helpen op drie specifieke vraaggebieden: respijt, samenwerking en het vinden van mantelzorgers. In het adviesteam wordt samengewerkt door VWS, Movisie en MantelzorgNL. De projectleiding ligt bij MantelzorgNL.

Het programma samen 'sterk voor mantelzorg' wordt in 2021 voortgezet.

Beste allemaal,

Hartelijk dank voor het 'klein verwenmomentje' dat ik van MantelzorgNL mocht ontvangen ter gelegenheid van de Dag van de Mantelzorg.

Het ga jullie allemaal goed!

Graag wil ik even bedanken voor de attentie die wij gekregen op de dag van de mantelzorger.

Geweldig. Wij zijn blij en de vogeltjes in de buurt ook. Wij kijken en genieten ervan.

Bedankt voor dit duwtje in de rug.

**DAG VAN DE
MANTEL
ZORG**

Een initiatief van MantelzorgNL

**10
NOV**

Hallo,

Nog bedankt voor de attentie die ik gekregen heb. De vogels zijn er wijs mee.

Bedankt nogmaals voor jullie aandacht.

Ben zeer trots op jullie

Goede middag,

Ik heb genoten van de toespraak die onze koningin Maxima heeft gehouden en die ik binnenkreeg per email. Ook op LinkedIn had ik dit vanmorgen gezien en dus afgeluisterd. Grappig om op deze dag die heel stil is in tegenstelling tot andere jaren als er van alles te doen is.

Bedankt en een hartelijke groet aan allen daar.

Beste mensen,

Een eenvoudige verrassing die veel hartelijkheid toonde. Veel dank voor de aardige "Dag van de Mantelzorg" verrassing. Mede namens mijn vrouw.

10 november 2020
Dag van de
Mantelzorg
Reacties van leden

Dag van de Mantelzorg

Dinsdag 10 november was het voor de 23^e keer de Dag van de mantelzorg. Op deze dag is er stilgestaan bij alle Nederlanders die zorgen voor een naaste. In het hele land zijn er op en rond 10 november activiteiten voor mantelzorgers georganiseerd en hebben mantelzorgers een waardering ontvangen. Vooraf heeft MantelzorgNL een filmpje opgenomen waarin Koningin Maxima haar waardering heeft uitgesproken voor de inzet die mantelzorgers tonen. Speciaal voor de Dag van de Mantelzorg heeft MantelzorgNL gifjes ontwikkeld. Dit zijn bewegende afbeeldingen die via WhatsApp of andere social mediakanalen gedeeld kunnen worden. Via de speciale website (www.dagvandemantelzorg.nl) konden deze worden gedownload of kon men een mantelzorger verrassen met een gratis e-card.

Mantelzorgverklaring

Het Ministerie van VWS heeft MantelzorgNL gevraagd om mede aanjager te zijn om te komen tot een Mantelzorgverklaring. Ook is er gevraagd of zij een rol wil spelen bij de uitvoering. In overleg met VWS is afgesproken om eerst een inventarisatie te maken van de verschillende belangen en verschillende vormen. MantelzorgNL ondersteunt de gesprekken met o.a. gemeenten, UWV en Aedes. De eerste afstemmingsgesprekken vonden in het najaar plaats en naar verwachting loopt dit door in 2021.

Campagne "Vorbereiden op"

In augustus is de campagne 'vorbereiden op mantelzorg' live gegaan met een animatiefilmpje dat werd vertoond in wachtkamers van huisartsen. Het doel van de campagne is het creëren van bewustwording over het feit dat het goed is om nu al na te denken over de toekomst. En om ook alvast bepaalde zaken te regelen. Met deze campagne werd verwezen naar de website, waarop men een checklist kon downloaden en invullen. En hiermee kon MantelzorgNL een aantal relevante thema's aankaarten.

3.2 Mantelzorg is een vrije keuze

MantelzorgNL biedt onafhankelijke cliëntondersteuning en belangenbehartiging voor mantelzorgers, zorgvragers, mantelzorgondersteuners en verder iedereen met vragen over mantelzorg. MantelzorgNL vindt dat mantelzorgers voldoende handelingsperspectief moeten hebben, dat wil zeggen: zelf kunnen bepalen hoever zij kunnen en willen gaan in die zorg. MantelzorgNL vindt dat bij zorgen op eigen wijze ook betrokken moet worden dat de manier waarop iemand kan of wil mantelzorgen ook afhankelijk is van de relatie die je vóór er een zorgvraag ontstond met elkaar had.

Cliëntenondersteuning: informatieverstrekking en juridisch advies

Mensen kunnen bij de Mantelzorglijn terecht voor informatie, (juridisch)advies, verwijzing en een luisterend oor. Vragen kunnen gesteld worden via telefoon, e-mail, Facebook, Twitter, LinkedIn en WhatsApp. Het team juridisch advies van MantelzorgNL biedt (uitgebreid en diepgaand) advies, bemiddeling, hulp bij indienen van bezwaar of klachten en het indienen van verzoeken. In het verslagjaar kwamen er 6249 vragen binnen. Een stijging van 62% welke grotendeels kan worden toegeschreven aan de Coronacrisis. De Mantelzorglijn is door het Ministerie van VWS gedurende de 1^e lockdown flink gepromoot, waardoor veel mantelzorgers wisten waar ze met hun vragen terecht konden. Vanwege de toegenomen vraag is besloten de openingstijden van de Mantelzorglijn te verruimen van 9.00 tot 17.00 uur. Signalen die bij de Mantelzorglijn binnenkomen, zijn gebruikt in overleggen met het Ministerie van VWS, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN). MantelzorgNL heeft de landings-pagina gemaakt voor de landelijke campagne Deel je zorg en de Mantelzorglijn is de plek waar mensen naartoe kunnen bellen als zij vragen hebben n.a.v. de campagne.

Productontwikkeling

Aanvulling producten- en dienstenpalet voor GGZ-mantelzorgers - In het verslagjaar heeft MantelzorgNL diverse producten voor de doelgroep GGZ-mantelzorgers ontwikkeld. De website van MantelzorgNL is zodanig aangepast en aangevuld dat de herkenbaarheid voor de GGZ doelgroep is vergoot. Er is een flyer ontwikkeld voor mantelzorgondersteunende organisaties om de doelgroep beter te kunnen vinden. In oktober 2020 heeft het online GGZ-congres met titel "Bruggen slaan voor mantelzorgers GGZ" meer dan 200 bezoekers getrokken. Door de Corona maatregelen is dit een online congres geworden met een livestream vanuit het kantoor van MantelzorgNL in Zeist.

Aanvulling producten- en dienstenpalet voor mantelzorgende studenten - Voor het hoger onderwijs is er in 2020 een toolkit MBO, HBO en universiteit (inclusief een e-learning module) ontwikkeld waarmee mentoren en docenten op een passende wijze (indirecte) ondersteuning kunnen bieden aan hun mantelzorgende studenten. Deze toolkit werd in het 4^e kwartaal 2020 door ruim 100 unieke bezoekers geraadpleegd.

STECR richtlijnen voor Arbodiensten - De STECR (Stichting Expertisecentrum Re-integratie) werkwijzer is een richtlijn voor bedrijfsartsen en ander arbodienstverleners. De ontwikkeling van een STECR-richtlijn vindt MantelzorgNL belangrijk om uitval door overbelasting bij mantelzorg goed te behandelen. Door de Coronacrisis heeft de ontwikkeling de nodige vertraging opgelopen. Toch is in november de "kenniskring" van start gegaan. Deze kenniskring krijgt gedurende de 1^e helft van 2021 een vervolg met een vijftal bijeenkomsten.

Respijtwijzer - In samenwerking met Movisie heeft MantelzorgNL in het verslagjaar infographics gemaakt die professionals inzicht geven in wat respijt is, hoe het werkt (wet- en regelgeving), waarom het werkt en welke vormen het kent. Daarnaast wordt ook duidelijk gemaakt wat logeertzorg is en geeft het ook de samenwerking weer tussen de verschillende schakels. Tot slot zijn er tips opgenomen voor het goed overdragen van de zorgtaken. In het verlengde hiervan is er ook op de website een overzicht van logeer- en respijthuizen in Nederland gepubliceerd.

Toolkit huisartsen - Uit onderzoek is gebleken dat gemiddeld 1 van de 5 van patiënten van huisartsen ook mantelzorger is. Hoewel mantelzorgondersteuning geen specifieke huisartsgeneeskundige zorg is, kunnen huisartsen en medewerkers van de praktijk wel een zinvolle bijdrage leveren in de signalering en preventie van overbelaste mantelzorgers. MantelzorgNL heeft daarom in 2020, samen met Landelijke Vereniging Huisartsen (LHV), Movisie, Vilans en het Ministerie van VWS de toolkit geactualiseerd voor 'een patiënt achter de patiënt'. De toolkit "Mantelzorg en (over)belasting" beoogt middels praktische informatie en oplossingen, eerder oog te hebben voor de mantelzorger en te anticiperen zodat erger worden voorkomen. De toolkit is via de website van het LHV te downloaden.

MantelzorgNL en vrijwilligers

Om mantelzorg in Nederland nog beter op de kaart te zetten, is MantelzorgNL ook in 2020 op zoek geweest naar vrijwilligers. Vrijwilligers kunnen bij MantelzorgNL aan de slag als: ambassadeur mantelzorg, ervaringsdeskundige mantelzorger, vrijwilliger bij de Mantelzorglijn, blogger of online coach.

In het verslagjaar hebben:

- 7 vrijwilligers in totaal 30 blogs geschreven
- 5 vrijwilligers 7 online voorlichtingen gegeven voor diverse Hogescholen in Nederland
- 6 vrijwilligers 21 mantelzorgers geholpen die het programma "Coachfriend" zijn gestart
- 3 vrijwilligers ondersteuning geboden bij de Mantelzorglijn
- 9 vrijwilligers als ambassadeur opgetreden

In totaal zijn er 3 vrijwilligers gestopt en zijn er 10 vrijwilligers bijgekomen. Daarmee heeft MantelzorgNL een stabiele en loyale groep vrijwilligers.

De jonge mantelzorger

Strategische Alliantie Jonge Mantelzorg - Om jonge mantelzorgers, gezinnen en professionals meer aandacht en betere ondersteuning te kunnen geven, is in 2020 de strategische Alliantie Jonge Mantelzorg gestart, waarvan MantelzorgNL deel uitmaakt. Samen met de Alliantie partners wil MantelzorgNL meer aandacht en een betere ondersteuning voor jonge mantelzorgers, gezinnen en professionals realiseren. Sinds september 2020 is door het Ministerie van VWS subsidie afgegeven en is de functie van de coördinator ingevuld. De overleggen van de Alliantie en werkgroepen vonden in het verslagjaar gemiddeld 2x per maand plaats.

Kennisnetwerk Expertiselab - MantelzorgNL heeft in 2020, samen met Cinop (ECIO), het voortouw genomen in het organiseren van bijeenkomsten van kennisnetwerk Expertiselab. Eind september vond de eerste bijeenkomst plaats. Er deden 10 professionals uit het onderwijs mee (HBO en Universiteit) en 8 professionals vanuit organisaties voor mantelzorgondersteuning. Mede door het onderwerp en promotie is het netwerk enorm gegroeid. Het huidige aantal deelnemers aan de kenniskring is in 2020 verdubbeld tot 42.

Toolkit Hoger Onderwijs - Studentbegeleiders komen, zonder het te weten, dagelijks in contact met jonge mantelzorgers. Door het ontwikkelen van een 'toolkit', kunnen zij de student met zorgverantwoordelijkheden helpen bij het succesvol afronden van hun opleiding. In 2020 is de Toolkit Hoger Onderwijs ontwikkeld. Een panel van 15 decanen en studiebegeleiders heeft meegelezen en was zeer positief. Daarnaast is er een webinar georganiseerd met een open inschrijving. Hieraan hebben 30 professionals uit onderwijs en welzijn deelgenomen. Op verzoek van een aantal studentbegeleiders is er ook materiaal in het Engels ontwikkeld. In de 2^e Week van de jonge mantelzorger hebben 32 studentdecanen en begeleiders de ontwikkelde materialen per post ontvangen. Het pakket bevatte ook een begeleidende brief met informatie over e-learning, blenden learning en beschikbare filmmateriaal.

E-learning, praktijkverhalen en video's en blended learning - MantelzorgNL heeft in 2020 de e-learning 'Ondersteunen van studenten met mantelzorgtaken' ontwikkeld. De e-learning is tot stand gekomen in samenwerking met Flipped-Professionals in een learning en testpanel van onderwijsprofessionals van Universiteit Maastricht. De e-learning maakt onderdeel uit van blended learning van MantelzorgNL: een combinatie van online bijeenkomsten, fysieke training, online intervisie en het gebruik van e-learning. De promotie van e-learning heeft MantelzorgNL o.a. gerealiseerd door het delen in de nieuwsbrief van het Expertisecentrum inclusief onderwijs ECIO en gebruik van de gebruikelijke kanalen zoals de website en social media.

De Week van de jonge mantelzorger - In juni 2020 vond de Week van de jonge mantelzorger plaats. Door de Corona-maatregelen was dit voornamelijk online. MantelzorgNL heeft speciale webpagina's gemaakt voor de Week van de jonge mantelzorger. Dit was tevens de start van de landelijke campagne 'Deel je zorg'. Minister De Jonge heeft in een digitale bijeenkomst gesproken met jonge mantelzorgers. MantelzorgNL heeft hiervoor veel werk verzet. Begin oktober is de 2^e Week voor jonge mantelzorgers georganiseerd. Met medewerking van lokale steunpunten, MEE-afdelingen, GGD- en GGZ-organisaties zijn er uiteenlopende activiteiten georganiseerd.

Producten voor de jonge mantelzorger - Om de jonge mantelzorgers te bereiken is een flyer ontwikkeld welke uitgedeeld en neergelegd kan worden bij scholen in de regio, buurthuizen en andere gelegenheden waar de doelgroep komt. Op de achterzijde van de flyer staan tips voor jonge mantelzorgers. Verder zijn er pakketten ontwikkeld voor basisscholen en het voorgezet onderwijs. Deze pakketten bevatten materialen om jonge mantelzorgers te vinden en mogelijk te ondersteunen. Zo zijn er posters, flyers en signaalkaarten voor de leerkracht.

Verkennen van de markt voor private mantelzorgondersteuning

De laatste jaren is er privaat aanbod ontstaan. Zowel in het regelwerk rond ziekte en wet- en regelgeving, als aanwezigheid in de vorm van een betaalde kracht. Enerzijds komt dat omdat de behoefte aan mantelzorgers toeneemt en zij niet altijd voorhanden zijn. En anderzijds omdat beschikbare mantelzorgers al druk ervaren. Omdat MantelzorgNL wil dat het aanbod overal en goed toegankelijk is en een zekere kwaliteitsniveau heeft, is in 2020 gezamenlijk verkend hoe dit segment verder kon worden ontwikkeld. MantelzorgNL, Saar aan Huis en Mantelaar zijn hierover met elkaar in gesprek gegaan. De inzet bestaat uit een aantal belangrijke onderwerpen waaronder de wijze waarop de kwaliteit en betrouwbaarheid kan worden geborgd, zodat de cliënt kan rekenen op goede zorg.

Op het moment van verschijnen van dit verslag is de branchevereniging, de Aanvullende Mantelzorg Vereniging Nederland (AMVN) opgericht. De vier grootste organisaties, Saar aan Huis, Mantelaar, UWassistent en Senior Service, zijn verenigd in de AMVN. MantelzorgNL is in de opstartfase als adviseur verbonden aan deze branchevereniging.

Woonzorgconcepten

Nadat MantelzorgNL in 2019 de Special Mantelzorgwoningen heeft uitgebracht is er in het verslagjaar volop gewerkt aan het onderwerp wonen en mantelzorg. Dit heeft geresulteerd in drie nieuwe producten te weten een podcast voor mantelzorgers, een position paper voor de landelijk overheid en een handreiking voor gemeenten. Door de Coronacrisis en alle extra werkzaamheden die daarbij kwamen kijken, is het helaas niet meer gelukt de position paper, de handreiking en de podcast in 2020 nog te publiceren. Dit is daarom verschoven naar 2021.

MantelzorgNL en de VWS Campagne 'Deel je zorg'

De campagne 'Deel je zorg' van het Ministerie van VWS is donderdag 28 mei 2020 afgetrapt met een live-uitzending op YouTube. De campagne richtte zich in het voorjaar op jonge mantelzorgers. In de overige maanden is de focus verschoven naar de werkende en oudere mantelzorgers. De campagne is zowel lokaal als landelijk aangevlogen. MantelzorgNL was het centrale punt van de campagne met de mantelzorglijn, maar ook met informatie en advies online. In november is de televisiecampagne gestart in combinatie met een social-media campagne. In deze televisiecampagne werd de website van MantelzorgNL genoemd als de plek voor meer informatie. Dit heeft geleid tot extra websiteverkeer en meer vragen aan de Mantelzorglijn. De speciaal voor de campagne ontwikkelde mantelzorgtas, een initiatief van MantelzorgNL en D66 Tweede Kamer, bleek zo'n doorslaand succes dat er een 2e oplage van 50.000 exemplaren is ingezet. Deze tas was ook gevuld met informatiemateriaal van MantelzorgNL. Ook voor 2021 is budgetruimte vrijgemaakt door het Ministerie van VWS voor de campagne.

Respijtzorg en 'zorg op de juiste plek'

Begin 2019 is Clémence Ross gestart als eerste landelijke aanjager respijtzorg. Het initiatief kwam van MantelzorgNL om te pleiten bij het Ministerie van VWS dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe vraag en aanbod van respijtzorg beter op elkaar kunnen aansluiten. Clémence Ross heeft bij vier gemeenten praktijkinterventies laten uitvoeren om binnen de bestaande wetten en regels tot betere respijtzorg te komen. De voorbeelden zijn opgenomen in een waaier en zijn verspreid onder gemeenten, verzekeraars en zorgaanbieders.

Op 3 februari 2020 heeft Clémence Ross het rapport van aanbevelingen overhandigd aan Minister Hugo de Jonge van VWS. De kern van haar boodschap: respijtzorg moet tijdig, op maat en snel geregeld kunnen worden. Dat kan als je samenwerkt en over grenzen heen gaat. Regelzaken horen aan de achterkant, niet aan de voorkant. Een advies wat MantelzorgNL van harte onderschrijft. MantelzorgNL heeft in 2020 een speciale respijtwijzer ontwikkeld en deze gepubliceerd op haar nieuwe website (zie voor meer informatie elders in dit verslag).

4.330.000
mantelzorgers
geven langer dan
3 maanden hulp!

3.3 Ondersteuning van mantelzorgers in Nederland is van een goed niveau

Om te kunnen spreken van een goed niveau van mantelzorgondersteuning vindt MantelzorgNL dat er sprake dient te zijn van een stelsel van publieke en private diensten en producten dat recht doet aan zowel de grote groep mantelzorgers waarmee het goed gaat, als voor de risicogroepen bij wie overbelasting dreigt of al bestreden moet worden. Hieronder valt het hele scala aan mogelijke ondersteuningsmogelijkheden van waardering tot respijt, zowel in algemene voorzieningen als maatwerkvorm. Om dit scenario dichterbij te brengen heeft MantelzorgNL in 2020 verschillende activiteiten en projecten ondernomen die, waar nodig en mogelijk in samenwerking met andere partijen zijn uitgevoerd.

Rechtspositie mantelzorgers

Een van de knelpunten uit het rapport 'aanjager respijtzorg' van Clémence Ross betreft de positie van de mantelzorger. In het rapport wordt gesteld dat binnen de verschillende cliëntstromen van zorgbehoevenden (o.a. jeugd, dementie, GGZ en mensen met een beperking) de mantelzorger op zijn best een afgeleide is van degene waarvoor hij of zij zorgt. MantelzorgNL herkent dit en is van mening dat mantelzorgers in geen van de wetten waar zij vaak mee te maken krijgen (Wmo, Zvw, Wlz en Jeugdwet) een beschreven positie hebben. In de Wmo, waarin primair de ondersteuning van mantelzorgers is geregeld, gaat het om het maatwerkgesprek. Daar moeten op basis van een goed gesprek afspraken gemaakt worden over ondersteuning. Dit gebeurt te weinig en bovenal te willekeurig. Voor mantelzorgers is het onvoldoende helder waar zij wel of niet op mogen vertrouwen als het om hun rechtspositie gaat. MantelzorgNL heeft ook in het verslagjaar zich sterk gemaakt voor de rechtspositie van mantelzorgers door het steeds weer op de agenda te zetten en voorstellen te doen richting het Ministerie van VWS.

Zorgverzekeraars en mantelzorg, een passend vergoedingstelsel bij zorgverzekeraars

Nadat in 2019 een (deel)inventarisatie door MantelzorgNL heeft plaatsgevonden, is er in 2020 aansluiting gezocht bij zorgverzekeraars. Het doel was om mantelzorgondersteuning opgenomen te krijgen met een passend vergoedingstelsel in de aanvullende verzekeringen. Op uitnodiging van Zorgkantoor Zilveren Kruis heeft MantelzorgNL geadviseerd over aanvullende dienstverlening voor mantelzorgers. Er is meer inzicht gegeven in mogelijkheden die verzekeraars hebben in ondersteuningsaanbod. De Coronacrisis heeft echter tot vertraging geleid. In 2021 wordt dit vervolgd.

Geven van input en ijveren voor mantelzorgondersteuning richting politiek

In het verslagjaar hebben verschillende debatten plaatsgevonden in de Tweede Kamer, welke de mantelzorger raken. In een van de Coronadebatten werd, op basis van de uitkomsten van het Nationaal Mantelzorg Panel van MantelzorgNL, een motie ingediend door 50PLUS. Deze motie werd unaniem door de Kamer aangenomen. In de motie werd het kabinet opgeroepen alles op alles te zetten om de mantelzorgondersteuning in gemeenten zo snel mogelijk te verbeteren. Als reactie hierop (en ter voorbereiding op het begrotingsdebat) heeft MantelzorgNL een brandbrief naar alle leden van de Tweede Kamer gestuurd. De strekking van deze brandbrief was dat MantelzorgNL zich zorgen maakt over de uitholling van de mantelzorg-ondersteuning op lokaal niveau, hetgeen niet te rijmen is met de zorgplicht van gemeenten om mantelzorgers (op maat) te ondersteunen. MantelzorgNL pleit ervoor dat budgetten minimaal geoormerkt worden, zodat het beperkte budget wat er is echt wordt gebruikt voor mantelzorgondersteuning. Het moet stoppen dat mantelzorgondersteuning in gemeenten de sluitpost wordt op de begroting.

Er zijn diverse lobbybrieven/mails, ter input voor de plenaire coronadebatten naar de Tweede Kamer, gestuurd waarin aandacht gevraagd is voor de positie van mantelzorgers als gevolg van de Coronacrisis. Deze onderwerpen gingen onder andere over de bezoekenregeling, persoonlijke beschermingsmiddelen en de positie van mantelzorgers in de vaccinatiestrategie. Er is zeer frequent contact geweest met (medewerkers van) Kamerleden om de belangen van mantelzorgers in Coronatijd te behartigen. Dit heeft erin geresulteerd dat er een motie is aangenomen over het bevorderen van respijtzorg, n.a.v. de aanbevelingen uit het rapport van de landelijke respijtaanjager.

Bij de begrotingsbespreking van het ministerie van VWS is een tweetal amendementen aangenomen waar MantelzorgNL direct bij betrokken was. D66 heeft met MantelzorgNL overleg gevoerd om te pleiten voor een 'doorbraakteam' voor mantelzorgers die vastlopen in de verschillende regels en instanties. MantelzorgNL heeft hierop voorgesteld om de Mantelzorglijn en Juridisch Advies hiervoor uit te breiden, zodat mantelzorgers die klem zitten tussen verschillende regelingen actief geholpen kunnen worden. In de voorbereiding van het amendement van 50PLUS heeft zij o.a. gepleit voor de landelijke mantelzorgverklaring en de mantelzorgtest/scan. Het amendement van 50PLUS biedt de budgettaire ruimte om dit te ontwikkelen.

MantelzorgNL en uitgevoerde onderzoeken in 2020

Nationaal Mantelzorg Panel - Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL de meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen. Deze online enquêtes gaan bijvoorbeeld over de effecten van financiële regelingen of het geven van zorg. Het Mantelzorgpanel kan altijd nieuwe deelnemers gebruiken. Een oproep in 2020 heeft 50 nieuwe deelnemers opgeleverd, waarmee 1679 mensen in het mantelzorg-panel zitten.

Gedurende de Coronacrisis is het Nationaal Mantelzorg Panel 4 keer bevraagd over Corona gerelateerde onderwerpen. In de eerste week van de lockdown is een vragenlijst uitgezet over de verwachte effecten voor mantelzorgers. Dit onderzoek is in april herhaald. In augustus is het Nationaal Mantelzorgpanel voor een derde keer bevraagd over Corona. In deze relatief rustige periode, waarin de zorg en ondersteuning weer op peil zou moeten zijn, bleek dat dat bij de helft van de mantelzorgers de formele zorg nog steeds niet terug was op het oude niveau. In november zijn twee aparte lijsten opgesteld: voor mantelzorgers van bewoners in instellingen en mantelzorgers van zorgvragers in de thuissituatie. Hoewel de resultaten iets gunstiger waren in vergelijking met de periode van half maart tot half juni was de situatie voor mantelzorgers ook tijdens de tweede Coronagolf bepaald niet rooskleurig te noemen.

Onderzoek onder steunpunten - De bij MantelzorgNL aangesloten organisaties zijn bevestigd op de impact van de lockdown op hun werkzaamheden. Daaruit bleek dat veel organisaties actief contact zijn gaan zoeken met de bij hen bekende mantelzorgers. Bij driekwart van de respondenten zijn in het werkgebied alternatieven ontstaan voor de weggevallen hulp en ondersteuning, het meest in de vorm van praktische hulp door vrijwilligers. Deze inzet bleek veelal gericht op sociale steun en welzijn en bood geen volwaardige vervanging van de weggevallen zorg en ondersteuning.

De resultaten uit de metingen onder de panelleden en de aangesloten organisaties zijn gedeeld met het RIVM en onderzoeksbureau Significant, die beiden in opdracht van het Ministerie van VWS onderzoek hebben gedaan naar de gevolgen van de Corona-pandemie. RIVM specifiek voor mantelzorgers van zorgvragers van 65 jaar of ouder, Significant voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met een beperking of handicap. Vervolgens zijn resultaten in diverse publicaties en beleidsbrieven opgenomen, waaronder de Volksgezondheid Toekomst Verkenning van het RIVM.

Branchemonitor - Begin juli 2020 is de vragenlijst Branchemonitor 2019-2020 verstuurd naar de organisaties die bij MantelzorgNL zijn aangesloten. Van de 378 genodigden hebben er 136 gereageerd. De rapportage is in het 4e kwartaal opgeleverd en gedeeld met de achterban en andere belanghebbenden. Uit de resultaten van de Branchemonitor blijkt dat de organisaties steeds vaker werkzaam zijn voor één gemeente. Maar ook dat organisaties minder de functies 'vrijwillige inzet' en 'mantelzorg-ondersteuning' lijken te combineren. Hetzelfde geldt voor directe en indirecte mantelzorg-ondersteuning. Na een stijging van de budgetten tot 2017, lijken deze de afgelopen twee jaar gestabiliseerd. Voor de toekomst voorzien de organisaties echter een daling van de structurele subsidies. Signalen dat voor de mantelzorgondersteuning in 2021 minder budgetruimte is, kwamen al eind 2020 bij MantelzorgNL binnen.

Overig intern onderzoek - Samen met de vrijwilligerscoördinator en persvoorlichter is een vragenlijst opgesteld voor de huidige persvrijwilligers. Vragen onder andere zijn: Hoe gaat het met ze, zijn er dingen in de zorgsituatie veranderd, zijn ze nog steeds bereid hun verhaal in de media te doen. Deze vragenlijst staat online klaar en wordt in de loop van 2021 uitgezet.

Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) van mantelzorg - Van mei t/m november 2020 heeft Ecorys, in opdracht van MantelzorgNL, een Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) uitgevoerd. De aanleiding is dat er geen verband is te leggen tussen de maatschappelijke waarde van mantelzorg én de inzet van ondersteuning aan mantelzorgers. Oftewel; wat mantelzorgers doen, is belangrijk. Maar wat er gebeurt als zij het niet doen, is niet duidelijk. Evenals wat de opbrengst is van ondersteuning in het voorkomen van overbelasting en uitval.

De MKBA maakt de maatschappelijke meerwaarde van mantelzorg inzichtelijk. Ook zijn er in de analyse kengetallen opgesteld voor het saldo van kosten en baten per uur mantelzorg. Deze zijn bruikbaar voor het in kaart brengen van de kosten en baten van bepaalde beleidsinterventies en in vervolgstudies. Door deze MKBA kunnen concrete beleidsopties, die gericht zijn op het vergroten van duurzame inzetbaarheid van mantelzorg, worden doorberekend en worden gewogen. Het inceptierapport was in november gereed en de definitieve rapportage is begin 2021 opgeleverd. MantelzorgNL zal in 2021 ruimschoots aandacht schenken aan de uitkomsten van de rapportage.

Respijttool voor gemeenten

Checklist 'voorbereiden op'

De respijtwijzer

MantelzorgNL heeft ook in 2020 diverse producten ontwikkeld!

Materiaal voor de jonge mantelzorgers

3.4 Lokaal is er een krachtige ondersteuningsstructuur van ter zake kundige organisaties

Op lokaal niveau zijn diverse instanties en organisaties verantwoordelijk voor de ondersteuning van mantelzorgers. MantelzorgNL hecht er waarde aan om in goed contact te staan met deze mantelzorg-ondersteunende organisaties; ze zijn immers de 'partners in care'. Om mantelzorgers zo goed mogelijk te bedienen is het nodig om gezamenlijk wegen te vinden. Denk hierbij aan het hebben van wederzijds inzicht in elkaars problemen, mogelijkheden en onmogelijkheden. Het is belangrijk om kennislacunes bij elkaar op te vullen en elkaar over en weer te steunen, te informeren en te inspireren met goede voorbeelden.

Ambassadeursoverleg

In het verslagjaar is een vervolg gegeven aan het ambassadeursnetwerk. Dit netwerk is in 2019 opgericht en bestaat uit individuele mantelzorgers die een rol spelen in het lokaal vertegenwoordigen van mantelzorg en mantelzorgers. Het netwerk bestaat uit zes deelnemers verdeeld over Nederland. Het netwerk is in 2020 vier keer bij elkaar gekomen. Onderwerpen die op de agenda stonden van het ambassadeursoverleg waren o.a. 'algemene zaken' zoals de samenwerking tussen eerstelijns zorgprofessionals en welzijnsorganisaties. Daarnaast is er gesproken over ervaringen gedurende de coronacrisis waaronder de zorgladder, richtlijnen mantelzorg-ondersteuning, tests, bezoeksregeling en beschermingsmiddelen. Verder is de motie van 50PLUS m.b.t. ondersteuning van oudere mantelzorgers en de input voor de diverse verkiezingsprogramma's besproken.

Correspondentenoverleg

MantelzorgNL verzamelt als netwerkorganisatie, samen met haar partnerorganisaties, continu signalen over de positie van mantelzorgers in de samenleving. Dit doet zij o.a. middels het correspondenten-netwerk. In het verslagjaar zijn er vier bijeenkomsten georganiseerd waarbij o.a. de volgende onderwerpen zijn besproken: mantelzorgondersteuning in het ziekenhuis, ontwikkelingen richtlijn overbelaste mantelzorg, het advies aan de Commissie Bos, positieve gezondheid in relatie tot mantelzorg-ondersteuning en palliatieve benadering (mantelzorgondersteuning in de palliatieve fase van naasten).

Kennis van Zaken bijeenkomsten

De Kennis van Zaken bijeenkomsten zijn bedoeld ter inspiratie voor beleidsmedewerkers sociaal domein en hebben als titel meegekregen: 'Mantelzorgbeleid op de agenda'. Door de Coronamaatregelen heeft MantelzorgNL de fysieke bijeenkomsten in Nijmegen, Assen en Dordrecht helaas moeten annuleren. In plaats daarvan is er een reeks van drie webinars georganiseerd waarin beleidsadviseurs uit het sociaal domein aan de hand van de eerder in dit verslag benoemde acht vraaggebieden geïnformeerd werden en inspiratie op deden over het belang en het vormgeven van mantelzorgbeleid.

Opleiding Casemanager Mantelzorg

MantelzorgNL en Opleidingsinstituut STOC ontwikkelden samen een Post-HBO opleiding Casemanager Mantelzorg. Helaas gooide Corona roet in het eten en kon de opleiding niet starten. Ook werd duidelijk dat de opleiding onvoldoende aansloot bij de behoefte van de consulenten mantelzorg. In goed overleg is de samenwerking met STOC beëindigd en heeft MantelzorgNL een eigen opleiding mantelzorgondersteuning 2.0 ontwikkeld.

Inspiratiesessies voor directeuren van mantelzorg ondersteunende organisaties

Het groeiende belang van mantelzorg vraagt om goede lokale ondersteuning van mantelzorgers. Organisaties moeten samenwerken, maar dat vraagt andere competenties en focus. Thema's waren: innovatie binnen welzijnsorganisaties en nieuwe aanbieders binnen een gemeente. In 2021 worden de inspiratiesessies opnieuw aangeboden.

De MantelzorgApp en de MantelzorgNL Community

MantelzorgApp - In samenwerking met Zorgverzekeraar Menzis heeft MantelzorgNL de MantelzorgApp ontwikkeld. Deze app voorziet mantelzorgers van betrouwbare en laagdrempelige informatie en geeft mantelzorgers direct toegang tot de Mantelzorglijn. Op 22 juni 2020 is de MantelzorgNL app gelanceerd. De informatie van de website wordt automatisch doorgelinkt naar de app. Ook kunnen mantelzorgers zien waar in hun omgeving een steunpunt mantelzorg is.

Mantelzorg Community - Voor mantelzorgers (en voor ondersteunende organisaties) heeft MantelzorgNL de voorbereidingen getroffen voor een community. De community is met name bedoeld voor mantelzorgers die vragen, twijfels of zorgen hebben en voor mantelzorgers die hun verhaal willen delen met mensen die begrijpen wat mantelzorg écht inhoudt maar er soms in hun eentje mee worstelen. De community streeft een laagdrempelig contact na tussen mantelzorgers in een vergelijkbare situatie. Via de community kunnen mantelzorgers elkaar op de hoogte houden van lokale activiteiten en nieuws. De community is mede mogelijk gemaakt door het Oranjefonds. Op het moment van verschijnen van dit verslag is de community inmiddels gelanceerd.

Onze achterban: de leden van MantelzorgNL

MantelzorgNL ontwikkelde ook in 2020 uiteenlopende producten en diensten om zo het lidmaatschap aantrekkelijk te maken en te houden. Er is ingezet op verdere groei van de collectieve lidmaatschappen en abonnementen. Het werven en bereiken van mantelzorgers verliep in 2020 langs meerdere kanalen.

Leden

Na een aantal jaren van daling was in 2020 sprake van een stabilisatie wat betreft het ledenaantal. MantelzorgNL maakt het lidmaatschap extra aantrekkelijk door leden te belonen met dit jaar, een special over 'Mijn naaste naar een Wlz-instelling' en andere voordelen. Nieuwe leden krijgen een VVV-cadeaubon van € 10,-.

4. Innovatieprojecten

In 2020 heeft MantelzorgNL een groot aantal taken uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van VWS, Instituut GAK en Het Platform Vrijwillige Inzet (NOV). Daarnaast heeft zij gemeenten, instellingen en organisaties ondersteund en geadviseerd. MantelzorgNL vindt de innovatie in de sector daarentegen van groot belang en daarom heeft zij in het verslagjaar inspanningen verricht op diverse innovatieprojecten. Dit zijn ontwikkeltrajecten die MantelzorgNL projectmatig uitvoert in opdracht van en in samenwerking met andere partijen. In het verslagjaar heeft MantelzorgNL aan onderstaande innovatieprojecten gewerkt.

Samenwerking met Stichting Werk & Mantelzorg

In 2020 was er sprake van een toenemend belang voor het thema werken en mantelzorg door het Ministerie van VWS en andere stakeholders. MantelzorgNL werkt samen met VNO-NCW. Naast deze samenwerking zijn ook de contacten met de vakbonden relevant gebleken. De Stichting Werk & Mantelzorg heeft ook nadrukkelijk te maken gehad met de gevolgen van de Coronacrisis op de betaalde dienstverlening als ook in de aanpassingen die nodig zijn om aan de projectplanning te voldoen. Het programma 'Mantelzorg Werkt!' dat doorloopt tot april 2021 heeft een 1-jarige verlening gekregen. Hiermee willen de Ministeries van VWS en SZW voorkomen dat het thema stil ligt tijdens de verkiezings- en formatietijd. MantelzorgNL is verheugd over dit besluit omdat het laat zien dat werk en mantelzorg een prioriteit is van beide ministeries.

Instituut GAK

In aanvulling op het programma 'Mantelzorg Werkt!' heeft MantelzorgNL binnen Werk & Mantelzorg bedrijven ondersteund bij het begeleiden van werkende mantelzorgers die door overbelasting uitvallen of dreigen uit te vallen. Hiertoe ontwikkelt MantelzorgNL coachingstrajecten en is een platform ingericht waarop werknemers aanvullende informatie en hulp kunnen vinden. In 2020 zijn er diverse bijeenkomsten met werkgevers georganiseerd, is het coachingstraject bij de Provincie Zuid-Holland afgerond en is een webinar aan werkende mantelzorgers Provincie Zuid Holland gegeven.

NOV-project Samen ouder worden

'Samen Ouder Worden' is een zelfstandig programma welke in 2019 van start gegaan is en een looptijd heeft van 4 jaar. Het programma draagt bij aan de doelstellingen van het Programma 'Langer Thuis' van het Ministerie van VWS. Het programma 'Langer Thuis' heeft tot doel dat ouderen in hun eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud kunnen worden en een goede kwaliteit van leven ervaren.

De projecten 'Hatterm en Tiel' zijn in 2020 van start gegaan en voorbereidingen voor de projecten 'Aa en Hunze' en 'Hogeland' zijn gestart. In 2021 wordt er een vervolg gegeven aan het project en gaat MantelzorgNL vijf deelprojecten uitvoeren. In samenwerking met lokale organisaties voor mantelzorg-ondersteuning en vrijwillige inzet zet MantelzorgNL samenwerkingsstructuren op, welke bijdragen aan het langer thuis kunnen blijven wonen van ouderen, gericht op inzet en ondersteuning van het informele netwerk.

Stagebureau Informele zorg

Het 1-jarige project 'Stagebureau Informele Zorg' is in het 3e kwartaal van het verslagjaar afgerond. Het project heeft de kennis bij MantelzorgNL over stagiaire-inzet vergroot. Er hebben zich verschillende organisaties gemeld die aan de slag willen met het stagebureau. Met het Stagebureau Informele Zorg krijgen studenten een betekenisvolle stage geboden in de informele zorg. Van oktober 2019 tot en met juli 2020 volgde MantelzorgNL drie pilotlocaties: Markant uit Amsterdam, Contour de Twern uit Tilburg en ZwolleDoet! uit Zwolle. Gedurende die periode zijn studenten ingezet in de informele zorg, gevolgd bij hun stage en is met alle stakeholders (stagiaires, ouderenorganisaties, gemeenten en opleidingen) gesproken over de waarde van stages in de informele zorg. Op basis van deze gesprekken en ervaringen heeft MantelzorgNL het Handboek Stagebureau Informele Zorg geschreven. Dit handboek bevat praktisch handvatten om stages in de informele zorg op te zetten. De inzet van stagiaires in de informele zorg is door de Hogeschool van Utrecht opgenomen in het curriculum. Het handboek heeft ook een plek gevonden op het Kennisplein Informele Zorg van Movisie. In november heeft MantelzorgNL een workshop gegeven over het Stagebureau Informele Zorg op het landelijk congres 'Langer Thuis'. In 2021 vindt er een webinar plaats voor gemeenten, welzijns- en vrijwilligersorganisaties en onderwijs.

Mantelzorgondersteuning op maat, mantelzorg in de palliatieve fase

In het kader van Palliatie-stimuleringsregeling (ZonMW) heeft MantelzorgNL in 2019 samen met VU, Actiz en VPTZ onderzoek gedaan naar mantelzorgers en hun ondersteuningsbehoefte bij de laatste levensfase van hun naaste. In 2020 heeft MantelzorgNL hiervoor een speciale toolkit voor professionals ontwikkeld, met als doel de bewustwording te vergroten rondom het belang van mantelzorgondersteuning op maat in de palliatieve fase. Deze toolkit bevat o.a. een hand-out 'Hoe help je mantelzorgers in de zorg voor iemand die niet meer beter wordt?', een artikel uit de Mantelzorger van februari 2020 'Hulp tijdens het zorgen voor een naaste tijdens de palliatieve fase' en diverse artikelen die in voorgaande jaren in diverse media zijn verschenen.

Verder heeft er van 24 maart tot 26 juni een campagne plaatsgevonden in de wachtkamer van maar liefst 2394 zorgprofessionals. In 420 wachtkamers werd een filmpje van 25 seconden getoond, welke elke 7 minuten voorbijkwam. Naar verwachting hebben in deze tijd 2.910.600 mensen in de wachtkamers gezeten.

5. Stichting MantelzorgNL

Waar MantelzorgNL met de vereniging haar algemene nutfunctie uitvoert, zet zij zich in de stichting in als maatschappelijk ondernemer. Onder de stichting vallen o.a. de ontwikkeling van producten en diensten ter ondersteuning van mantelzorgers en de ondersteuning van organisaties en overheden op het gebied van mantelzorg en informele zorg.

5.1 activiteiten stichting MantelzorgNL

In het verslagjaar heeft stichting MantelzorgNL de volgende activiteiten uitgevoerd:

Academie

In 2020 stonden vanuit de MantelzorgNL Academie in totaal 12 workshops gepland. Hiervan zijn er 5 uitgevoerd. 4 workshops zijn, vanwege de Coronacrisis doorgeschoven naar 2021. 2 workshops zijn helaas afgezegd en er is 1 onbetaalde workshop uitgevoerd. De Academie heeft in het verslagjaar in totaal 11 trainingen georganiseerd waarvan 4 open trainingen en 7 in company trainingen. Een van de verzorgde in-company trainingen in 2020, betrof de training 'Goed samenspel'. Deze training is gericht op professionals (verzorgenden) in VVT-instellingen. Bij Sutfene in Zutphen zijn 16 trainingen verzorgd. De training krijgt in 2021 een vervolg. Door de Coronacrisis was het aantal afgenomen trainingen gedurende het 1^e half jaar een stuk minder dan verwacht. In het 2^e en 3^e kwartaal is dit deels bijgetrokken.

Klachtencommissie Advies of Academie - MantelzorgNL vindt het belangrijk dat haar producten en diensten van goede kwaliteit zijn en voldoen aan de wensen van de klant. Indien een klant niet tevreden is over een product of dienst van MantelzorgNL Advies of Academie kan hij of zij dat kenbaar maken. In dat geval kan worden besloten om een klachtencommissie in te stellen. In het verslagjaar zijn er geen klachten binnengekomen en de klachtencommissie is derhalve niet bijeengekomen

Doelgroepen met extra aandacht/Pharos

Het onderwerp mantelzorgers met een migratie-achtergrond is in 2020 steeds meer in de belangstelling komen te staan. Het aantal oudere migranten is toegenomen en de druk op hun mantelzorgers wordt steeds groter. De verwachting bestaat dat over een aantal jaren een kwart van de 65+'ers een migratie-achtergrond heeft. In 2020 heeft stichting MantelzorgNL onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en mogelijkheid om, samen met Pharos, tot een innovatieprogramma op dit thema te komen. Dit zal in 2021 een vervolg krijgen.

Lokaal advies

Het team advies van MantelzorgNL heeft hun ruime ervaring ook in 2020 weer regelmatig ingezet. Zij zijn gespecialiseerd in het onderzoeken van effectieve mantelzorgondersteuning en het begeleiden van adviestrajecten binnen gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen. Zo zijn o.a. de volgende projecten afgerond: een adviestraject over laagdrempelige respijtovereenkomst (Landsmeer), een adviestraject 'beleid op pré mantelzorgwoningen' (Hellendoorn) en een behoeftepeiling mantelzorg (Heeze-Leende). Een tweetal trajecten loopt in 2021 door, te weten: een adviestraject 'inkoop logeervervoorziening' en 'het vinden van mantelzorgers en alternatieven mantelzorgwaardering'. Naar aanleiding van de ontwikkelde quickscan zijn er binnen acht gemeenten gesprekken gevoerd. Daarnaast zijn er bij elf mantelzorg-ondersteunende organisaties gesprekken gevoerd.

De druk op gemeenten en zorgaanbieders als gevolg van Corona was erg groot wat heeft geleid tot een daling van het aantal opdrachten. Door de opzet van de kostenstructuur is de stichting wel financieel gezond gebleven. De structuur is zo opgezet dat er pas kosten worden gemaakt als een opdracht daadwerkelijk is verstrekt.

Producten- en diensten vanuit de stichting

Quickscan gemeenten - In het verslagjaar is de Quickscan Mantelzorg ontwikkeld welke is gebaseerd op de acht vraaggebieden uit 'Samen sterk voor mantelzorg'. De Quickscan Mantelzorg maakt als het ware een snapshot van mantelzorgondersteuning in een gemeente en laat zien welke kloof er te dichten is tussen vragen van mantelzorgers en het huidige aanbod. Adviseurs van MantelzorgNL kunnen, met de resultaten van de Quickscan het goede gesprek met gemeenten voeren. Er is een webinar georganiseerd over het gebruik van de Quickscan. Hieraan hebben zo'n 50 deelnemers deelgenomen.

Drukwerk op maat - MantelzorgNL heeft in 2020 de mogelijkheid geboden om snel en voordelig informatieproducten voor de mantelzorgers binnen een bepaalde gemeente of organisatie op maat te maken. Gemeenten of organisaties krijgen de mogelijkheid om MantelzorgNL producten in hun eigen huisstijl, met hun eigen logo en lokale informatie te bedrukken. De informatieproducten hoeven daardoor niet meer zelf door gemeenten of organisatie te worden ontwikkeld. 18 organisaties hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Zij maakten deels een eigen magazine, met lokale interviews, hun eigen logo en soms met hun eigen naam en contactinformatie. In 2021 krijgt dit een vervolg.

Respijttool voor gemeenten - MantelzorgNL heeft veel ervaring in het afstemmen van het respijtaanbod op de vraag die leeft bij burgers. Dit is iets waar veel gemeenten mee worstelen. Voor gemeenten ontwierp MantelzorgNL de Respijttool. In deze respijttoolkit worden per stap de binnen MantelzorgNL aanwezige kennis, tips en tricks gedeeld. In 2020 is de respijttool door 506 unieke gebruikers uit 213 verschillende gemeenten bezocht.

Webshop - MantelzorgNL heeft ook in 2020 weer producten in de etalage gezet via de webshop. Het betrof o.a. Coachfriend Mantelzorg, Magazine regulier, Magazine op maat, Special Mantelzorgwoning, een Praatposter en het Zakboek financiën. Ook wat de afname van producten via de webshop betrof, waren de effecten van de Coronacrisis merkbaar. Er is duidelijk sprake van een terugval in de verkopen van bestaande producten.

5.2 Abonnementhouders van stichting MantelzorgNL

Het aantal organisaties wat aangesloten is bij MantelzorgNL kende in het verslagjaar een groei van 11%. Ondanks dat de doelstelling niet is behaald, is er wel sprake van een groei naar 411 abonnementen.

6. Governance

MantelzorgNL werkt in lijn met de Governancecode Sociaal Werk. MantelzorgNL kent een Raad van Toezichtmodel met een éénhoofdig bestuur waarbij sprake is van een personele unie tussen het bestuur en de Raden van Toezicht van vereniging en stichting. MantelzorgNL ziet zichzelf als een ondernemende, inspirerende en krachtige organisatie en is vooruitstrevend en leidend op het thema mantelzorg. Vereniging MantelzorgNL is een door de overheid gesubsidieerde mantelzorgexpert voor de uitvoering van de VWS-agenda als vraagbaak over mantelzorg, met het ontwikkelen van ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en het geven van landelijke bekendheid aan mantelzorg (de algemene nutsfunctie). De uitvoering van verenigingsactiviteiten en de VWS-agenda in de vorm van producten en diensten heeft de vereniging ondergebracht bij stichting MantelzorgNL. Stichting MantelzorgNL is dé expert op het gebied van mantelzorg. Ondersteunend aan de doelstellingen van en in lijn met de activiteiten van de vereniging.

De stichting kent 4 pijlers:

- Advies;
- Scholing en training;
- Innovatie;
- Samenwerking met derden

Binnen stichting MantelzorgNL wordt projectmatig gewerkt, met een vaste kern en een flexibele schil. De kernwaarden van stichting MantelzorgNL zijn: professioneel, samenwerken en flexibel. De spelregels van de vereniging en stichting zijn vastgelegd in de statuten en daaruit afgeleide reglementen. Het huishoudelijk reglement en het reglement van de raad van toezicht zijn daarvan de belangrijkste. Hierin zijn voor de ledenraad, de raad van toezicht en het bestuur de belangrijkste verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden in onderlinge samenhang vastgelegd. De statuten en reglementen ontwikkelen zich mee met maatschappelijke veranderingen en zijn in 2019 gewijzigd.

De Raad van Toezicht bestond in het verslagjaar uit 6 leden plus 1 stagiaire. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd door de ledenraad en houden toezicht op het bestuur. Daarnaast vervult de Raad van Toezicht ten opzichte van het bestuur de rol van werkgever. De besturing van MantelzorgNL valt onder verantwoordelijkheid van Liesbeth Hoogendijk.

1,5 miljard uur
is de geschatte
totale inzet van
mantelzorgers
per jaar!

7. De Ledenraad van MantelzorgNL

MantelzorgNL heeft een ledenraad. Deze wordt door en uit de leden van de vereniging gekozen. De ledenraad telde in het verslagjaar 24 leden waarvan 14 leden uit de kiesgroep individuele mantelzorgers en 10 leden uit de kiesgroep die mantelzorg een warm hart toedragen. In het verslagjaar is een nieuwe ledenraad gekozen. De huidige ledenraad is op 23 april 2020 geïnstalleerd.

De ledenraad heeft in 2020 4 keer vergaderd waarvan één keer schriftelijk vanwege de lockdown maatregelen als gevolg van Corona. In april werden het jaarverslag 2019, de jaarrekening 2019 en het accountantsverslag 2019 vastgesteld. In september werden het Meerjarenbeleidsplan 2020-2025, de begroting 2021 en het jaarplan 2021 vastgesteld. Bij alle vergaderingen waren ook leden van de Raad van Toezicht aanwezig.

Onderwerpen die in 2020 zijn behandeld in de ledenraad zijn:

- Goedkeuring concept Jaarverslag van MantelzorgNL 2019
- Goedkeuring concept Jaarrekening 2019 van de vereniging MantelzorgNL
- Input Jaarplan 2021
- Herbenoeming van de RvT leden Karlijn Hillen en Yvonne Hof
- Benoeming Akke Albada en Geert Gerritse als nieuwe leden van de RvT;
- Verlening decharge aan bestuurder voor het gevoerde beleid in 2019
- Verlening decharge aan RvT voor het gehouden toezicht in 2019
- Advies financiële commissie
- Voorbereiding verkiezing nieuwe leden financiële commissie
- Verkiezingen ledenraad 2020
- Signalen uit het werkveld
- Mededelingen vanuit de RvT en bestuur

"Het magazine op maat wordt gewaardeerd door collega's en ook door verschillende mantelzorgers. Het is ook een mooie manier om jezelf als organisatie neer te zetten en het thema te verbeelden".

"Het gepersonaliseerde blad is heel goed ontvangen door onze achterban. Vorige week vertelde een mantelzorgster van Marokkaanse afkomst dat ze onze verhalen heel steunend vond. Dit vertelde ze ook aan andere mantelzorgers. Dus een goede PR".

18.200
magazines in een
eigen jasje zijn in
het land verspreid

8. De Raad van Toezicht van MantelzorgNL

De Raad van Toezicht van MantelzorgNL houdt toezicht op zowel de vereniging als de stichting. Conform het rooster van aftreden zijn twee leden afgetreden en zijn twee leden door de ledenraad benoemd. Marianne Kallen en Frits Colnot namen halverwege 2020 afscheid. Hun zetel is ingenomen door Akke Albada en Geert Gerritse. De werving en selectieprocedure heeft er tevens toe geleid dat voor de periode van één jaar een stagiaire meeloopt met de RvT. Dit betreft Carina van der Gijn. De leden Karlijn Hillen en Yvonne Hof zijn voor een nieuwe termijn herbenoemd. De RvT bestond per 31/12/2020 uit zes leden en één stagiaire. Informatie over de leden van de RvT is geplaatst op de website van MantelzorgNL.

De RvT heeft zich in het verslagjaar door de bestuurder laten informeren over de werkzaamheden van zowel de stichting als de vereniging. De RvT heeft in het verslagjaar jaar vijf keer (waarvan drie keer online) vergaderd in een regulier geplande vergadering met de bestuurder. Naast de reguliere vergaderingen is er maandelijks overleg geweest tussen de voorzitter van de RvT met de bestuurder.

De navolgende onderwerpen zijn in de vergaderingen van de RvT besproken, vastgesteld of goedgekeurd:

- Ontwikkelen m.b.t. de Coronacrisis
- Beleid eigen vermogen en beleggingen
- MantelzorgNL Concept Jaarverslag 2019
- MantelzorgNL Concept Jaarrekening 2019
- Vergoedingsregeling ledenraad Vereniging MantelzorgNL
- Rooster van aftreden RvT
- Bevindingen auditcommissie
- Profielschets RvT
- Vergoedingsregeling ledenraad 2021
- Vergoedingsregeling RvT 2021
- Begroting 2021
- Meerjarenbeleidsplan 2020-2025 en Jaarplan 2021
- Verslagen Ledenraad
- Voordracht nieuwe RvT leden
- Positionering stichting MantelzorgNL
- Jaarlijks evaluatie met de bestuurder

Daarnaast heeft de RvT in het 2e kwartaal zijn akkoord gegeven op een investering binnen het eigen vermogen om een MKBA Mantelzorg (maatschappelijke kosten baten analyse) mogelijk te maken.

1 op de 3

Nederlanders geeft
mantelzorg!

9. De interne organisatie van MantelzorgNL

De interne organisatie en Corona

In 2019 is er binnen MantelzorgNL gestart met het geven van feedback d.m.v. de 360 graden feedbacktool. Door de Coronacrisis is de feedbackcyclus in 2020 helaas stil komen te liggen. Na de zomer is het plan opgevat om de cyclus weer op te pakken. Echter de 2^e lockdown heeft wederom roet in het eten gegooid, waardoor er besloten is de cyclus nieuw leven in te blazen in april 2021. Aan medewerkers is de mogelijkheid geboden om onder begeleiding van een externe coach individueel of in teamverband aan de slag te gaan met inzichten die zijn verkregen uit de 360 graden feedback uit de 1^e cyclus in 2019. Hier is door verschillende collega's in 2020 mee gestart. Ook in 2021 krijgt coaching een vervolg.

In het kader van het nieuwe werken in tijden van Corona is de werkgroep 'het nieuwe werken' in het leven geroepen. Middels een enquête heeft de werkgroep bij alle medewerkers gepolst hoe het werken op afstand wordt ervaren en waar behoefte aan is. Medewerkers gaven aan het belangrijk te vinden om op de hoogte te blijven en informatie met elkaar te delen. Ook wordt communicatie als belangrijk ervaren. Dit is vooral gedaan via Teams (what's up, breaks en koffieleuten) en Yammer. In het 3^e en 4^e kwartaal zijn ook wandelingen in kleine groepjes georganiseerd. De werkgroep blijft alert op nieuwe ontwikkelingen en behoeften van collega's.

Het thuiswerken al dan niet gecombineerd met de zorg voor kinderen en thuisonderwijs is veel medewerkers zwaar gevallen. Zij kregen daarom de ruimte om tot een werkbare balans te komen door tijdelijk minder of anders te werken

Positionering stichting

In het najaar is er een start gemaakt met het positioneren van de stichting. Hiertoe is een werkgroep, bestaande uit medewerkers, in het leven geroepen die een eerste aanzet hebben gegeven tot een businessplan met daarin uitgewerkt een aantal mogelijke scenario's. De 1^e conceptversie van het businessplan is besproken met de Raad van Toezicht. Het traject krijgt in 2021 een vervolg.

Ziekteverzuimcijfers

Het verzuimpercentage van MantelzorgNL lag in het verslagjaar gemiddeld op 4,8%. Dat is hoger dan in 2019 (3,7%), maar lager dan in 2018 (6,7%) en in 2017 (5%). De cijfers zijn exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof, maar inclusief 'gewoon' verzuim wegens klachten in verband met zwangerschap. Er zijn 2 medewerkers langdurig ziek geweest, waarvan één medewerker een WIA-aanvraag heeft gedaan, de andere medewerker was eind 2020 nog volledig arbeidsongeschikt. Het coronavirus heeft alleen in het vierde kwartaal tot een kleine toename van het verzuim geleid.

In en uitstroom van medewerkers

In 2020 zijn er totaal 7 medewerkers ingestroomd en 6 medewerkers uitgestroomd bij MantelzorgNL. Op 31 december 2020 zijn er 35 medewerkers in dienst van MantelzorgNL. Daarnaast werken er 17 medewerkers op freelancebasis. Op 31 december 2020 zijn er 28 vrijwilligers actief bij MantelzorgNL. In 2020 zijn 9 nieuwe vrijwilligers welkom geheten en van 5 vrijwilligers is afscheid genomen.

10. Tot slot

Het jaarverslag 2020 is een weergave van de fundamentele invulling die MantelzorgNL aan haar doelstelling en taken heeft gegeven: de ondersteuning van mantelzorgers, organisaties en overheden op het gebied van mantelzorg en informele zorg alsmede aan de daarbij behorende ontwikkeling van producten en diensten.

Zeist, april 2021

Opdat mantelzorg
gewoon wordt en
tegelijkertijd
bijzonder blijft!